

Cái quần simily

» Tác giả: Nguyễn Hoài Phương

Cuối năm ấy tôi từ trường về quê. Tết nhất xong, tôi trở lại trường với chiếc quần mới, xin mở một chiếc ngoặc nhỏ để lưu ý các ông đả tự viên và ông biên tập là chỉ đọc một chiếc quần mà thôi, chứ không phải là cả bộ quần áo mới.

Có lẽ, trước hết cũng nên kể lại một tí chút về nguồn gốc chiếc quần của tôi.

Năm ngoái, ngay từ dạo còn mùa hè đã thấy mẹ tôi giăng giở: "- Mẹ được cái lao động tiên tiến sáu tháng đầu năm nay. Sáu tháng cuối năm, cố gắng tí nữa thì được cái cả năm... Cứ như năm ngoái thì lại được mua mấy mét vải sa tanh đen hay là simily đấy". Nghe cụ nói vậy, anh em chúng tôi mới châu lại, nhao nhao đòi xí phần. Đầu tiên là hai đứa em gái tôi, một đứa mười bảy tuổi, đứa kia mười lăm rưỡi. Chưa nhìn thấy satanh đâu mà mặt chúng nó đã xưng xỉa, vác hết cả lên, mọi khi thì chị chị em em, nghe có vẻ thắm thiết lắm, nhưng bây giờ thì găm găm, gừ gừ, tưởng có thể xông vào mà xé xác nhau ra từng mảnh ngay được... Mấy đứa bình thường học rất kém, vậy mà chẳng biết sao trí nhớ lại chẳng tồi tí nào. Tôi ngồi nghe chúng nó quai mồm ra kể lể, rằng dạo nào, dạo nào, đứa nào được may cái quần hay cái áo nào mà chóng hết cả mặt. Mẹ tôi chừng cũng khó chịu, thấy chẳng đứa nào chịu đứa nào, cụ phải can thiệp:

- Thôi tôi xin hai chị em bớt mồm, bớt miệng tí không hàng xóm người ta chê cười. Tết này tôi bán con lợn rồi sẽ sắm sửa cho mỗi chị một bộ.

Xong cụ quay sang tôi, hỏi:

- Thế phiếu vải của anh đâu? Anh đi học có phiếu năm mét đàng hoàng, mà mấy năm nay rồi toàn về ăn gấu của bố mẹ là thế nào?

Bọn tôi vẫn thường mang phiếu vải hay bìa căng tin, có khi là cả sổ điểm của mình làm vật cầm đồ để có thể ký sổ ở mấy cái quán nước chè xung quanh trường. Không biết là mấy thứ ấy đang nằm ở cái quán nào, tôi áp úng mãi mới rặn ra được một câu:

- Chẳng biết là con để quên ở đâu rồi ấy. có khi mất rồi cũng nên...

Mẹ tôi nhìn một lần từ đầu đến chân của tôi rồi chép miệng, nói:

- Thật, tôi chẳng biết còn ở đâu có cái loại sinh viên, sinh cục như các anh nữa không. Quần áo thằng nào cũng rách rưới, bẩn thỉu, hôi như là cú vọ ấy... Hai năm trời mới được cái phiếu vải thì cũng đem mà vất đi.

Tôi không nói lại được câu nào, quay sang nhìn bọn em cầu cứu. Hai đứa sau khi biết chắc chắn là mình đã có suất thì trở lại nhẹ nhàng, dịu dàng, dễ thương như trước. Chúng bám lấy tay mẹ tôi, mỗi đứa nói một câu:

Con mười lăm tuổi rồi nói trước, giọng như giọng bà cụ:

- Thì anh ấy là sinh viên, bận học, bận hành mà... mẹ.

Xong đến con mười bảy bẻ gãy sừng trâu:

- Mẹ cũng nên thông cảm với anh ấy. Con trai là hay đăng trí lắm.

Mẹ tôi chùng như cũng mũi lòng, cụ hạ giọng xuống, phán:

- Thôi! Cuối năm nay nếu có vải thì tôi cho anh vay mà may lấy cái quần. Sang năm có phiếu mới thì nhớ mang về mà trả tôi. Anh xem quần áo tôi, cái nào cũng bạc trắng cả ra rồi đây này...

Chiều hai mươi chín tết tôi mới về đến nhà. Chào hỏi mẹ tôi xong, chưa kịp rửa ráy mặt mũi, chân tay gì tôi đã vào đề ngay:

- Mẹ đã được mua vải chưa?

Mẹ tôi lấy trong tủ ra hai mét vải simily màu tím than, vừa quăng lên bàn cho tôi, vừa bảo:

- Mua được rồi. Đây anh mang đi mà may. Chỉ sợ năm hết tết đến rồi, chẳng hiệu may nào người ta nhận may cho mà thôi.

Rồi đúng như cụ nói, tôi mang hai mét vải đến cửa hàng nào cũng bị mấy ông, mấy bà thợ may chối đây đẩy. Cuối năm, dân chúng ai cũng muốn may cái quần, cái áo mới để diện tết, nên các hiệu may đo làm không hết việc. Người ta đã đưa vải từ cả tháng trước, mà đến hôm nay vẫn chưa may xong, còn tôi đưa hôm nay đòi mai lấy, thì rõ ràng là không thể được. Ở một vài hiệu may, tôi thử nói với các ông chủ:

- Hay là cháu giả bác tiền công gấp đôi... Bác cố gắng giúp đỡ cháu tí đi. Cả năm mới có một cái tết.

Nhưng ông nào cũng chẳng coi mấy đồng tiền của tôi vào đâu cả, các vị lắc đầu quây quây:

- Gấp đôi, chứ gấp năm, gấp mười cũng vậy thôi... Chú thông cảm cho nhé.

Xong rồi lại cúi xuống mãi miết đập.

Tôi cứ vừa đi vừa hỏi như thế đến tận tối rồi mà vẫn đành phải mang vãi về, lắc đầu nói với mẹ:

- Chẳng có đâu người ta nhận may cả mẹ ạ.

Mẹ tôi cũng im lặng chẳng biết nói sao, thì vừa lúc ấy con em mười bảy tuổi của tôi đẩy cửa ngõ, dắt xe vào. Cùng đi với nó là một gã con trai lạ hoắc, chắc cũng xấp xỉ tuổi tôi. Chừng như cũng biết chuyện đi may quần không được của tôi, vừa dựng cái xe đập vào tường xong, con bé quay ra nói ngay:

- Tưởng gì khó khăn lắm, chứ việc này thì em giúp được.

Rồi nó chỉ gã con trai kia, giới thiệu:

- Nhà anh Dũng có máy khâu đấy. Ở bên Tiệp anh ấy cũng là thợ may, để anh ấy may giúp cho.

Gã kia cũng vừa cười, vừa nói theo:

- Vâng! Anh để em may giúp cho. Chỉ vài ba tiếng là xong thôi, có gì đâu.

Rồi gã bảo con em tôi lấy cái thước dây ra, bắt tôi vén áo lên, đứng chụm hai chân thật thẳng để gã lấy số đo.

Thế là tôi có cái quần mới để diện mấy ngày tết, mà là quần simily hần hoi nhé, đóng bộ đi với cái áo đại cán trông cũng ngon mắt lắm. Tôi thấy mình tự tin hẳn lên, ăn nói mạch lạc, nhất là rất đàng hoàng khi đứng trước mấy đứa con gái, thì chẳng còn khó khăn gì mà phải ấp úng nữa.

Đến chiều mồng năm phải lên trường, thì buổi sáng trời mưa to. Tôi đi chơi ở nhà mấy thằng bạn về đến cửa ngõ thì trượt chân, vồ phải một con ếch to vật vã, cái quần môi giữ gìn mãi vừa ướt nước mưa, vừa bị lấm bùn dính chặt vào người, nặng chình chịch. Sau này tôi nghiệm ra rằng, chính cái cú ngã ấy đã mở đầu cho mọi sự rủi ra của cái quần simily của tôi.

Mang cái quần ra cầu ao giặt xong, nhìn đồng hồ tôi thấy chỉ còn được ở nhà được không đầy ba giờ nữa là đã phải lên đường. Như người ta, thì có thể gói cái quần ướt ấy lại, bỏ túi ni lông, rồi cho vào ba lô mang lên trường phơi cho khô rồi sẽ mặc cũng chẳng sao. Nhưng tôi lại khác. Đã trót gắn bó với nhau mấy ngày tết, tôi thấy cái quần thân thiết quá, đến mức không thể rời ra được, dù chỉ mấy tiếng đồng hồ ngồi tàu. Tôi chia cái quần ra thành mấy phần, rồi nghiền răng vắt từng phần thật mạnh, mặc các thớ vải bị dẫn ra kêu lạo xạo, hứa hẹn một sự giảm tuổi thọ đáng kể, xong mang ra đầu sân, chỗ gió thổi mạnh hất để phơi, hy vọng là nó sẽ chóng khô.

Chốc chốc tôi lại ra sờ thử, nhưng vì trời nồm, gió mang đầy hơi nước, nên hình như cái quần của tôi càng lúc càng ẩm thêm... Như thế này thì không thể diện để ra ga lên tàu được, phải tìm cách khác. Tôi nghĩ thế và kéo cái quần trên sào, mang vào bếp, lấy giẻ bẻ nôi cắm lợn đang sôi lục bục trên cái bếp than nóng hừng hực sang chỗ khác rồi đặt một cái chảo không lên. Tôi bỏ cái quần vào xoong rồi lấy đũa cả quấy quấy như người ta rang ngô... Ngay lập tức, hơi nước từ cái quần bốc lên mù mịt, cái chảo kêu lên những tiếng xèo xèo như khi người ta cho rau rọ còn nhiều nước lã vào mỡ đang sôi. Tôi tự nhủ, bếp tốt thế này thì chẳng mấy lúc mà khô quần. Thế nhưng hình như là vì bếp quá tốt, nên những chỗ vải quần tiếp xúc với mặt chảo nước bay hơi rất nhanh, khô trắng ngay ra. Nhiều lúc chỉ bằng hai cái đũa cả, loay hoay mãi mà không thể lật được mặt dưới lên mặt trên, hay xoay giở cho khô đều như ý mình, sợ bị nóng cục bộ một chỗ mãi sẽ cháy mất quần, tôi phải cho cả tay vào. Mới có không đầy hai chục phút mà bếp than hồng đã nung cái chảo đỏ rực lên, thế mà tôi không để ý để hay bàn tay bị cháy bỏng mấy chỗ, buốt thon thót.

Đang quấy, đảo như thế thì con em gái lớn của tôi bước vào. Thấy cách làm ăn quái đản của tôi, nó gào lên:

- Giời ôi! Ông đốt cái quần cháy thành than bây giờ... Có bỏ ra ngay không nào.

Tôi còn đang hoảng hốt, lóng ngóng chưa biết làm thế nào thì nó đã xông tới cầm quai chảo lên hất mạnh, đổ cái quần xuống đất. Nó làm nhanh như

điện, vậy mà lúc tôi nhặt cái quần lên xem đã thấy bị cháy thủng lỗm đốm mất mấy chỗ, nhưng cũng hầy còn may, phúc đức thế nào mà toàn ở gần cạp quần, mặc áo vào vẫn che đi được.

Tôi diện cái quần ấy lên trường. Sau tết, bạn bè cùng lớp tôi nhiều thằng cũng có quần hoặc áo mới, nhìn thấy cái quần của tôi, chúng nó hỏi:

- Mới đấy à? Máy mét đấy?

- Hai mét. - Tôi trả lời. - Sao?

- Hình như là hơi chật. Đã giặt chưa?

Vẫn tỉnh như không, tôi trả lời chúng:

- Giặt rồi.

- Thế thì vải của mày co ác thật đấy. Lần sau phải giặt trước đi rồi hầy may.

Phải công nhận là mấy thằng này nói đúng, nhưng chỉ mới có một phần. Giá như không có cái pha sấy quần đặc biệt ở nhà kia thì quần của tôi chùng chặn đâu có kém gì của bọn chúng. Tôi nghĩ vậy, nhưng cũng chẳng nói gì thêm.

Từ ngày có cái quần mới, ngày nào tôi cũng diện suốt, bất kể là lên giảng đường, vào phòng thí nghiệm hay là đi lao động, tập thể dục thể thao, hoặc huấn luyện quân sự... Chỉ đêm đến tôi mới chịu cởi ra, gấp lại thật cẩn thận rồi gói xuống đầu giường. Được cái là anh simili này nhiều chất ni lông nên rất ăn ly, đã hàng mấy tháng trôi qua rồi mà hai ống quần vẫn còn thẳng đứng, chỗ hai đầu gói cũng vậy, phẳng lý chứ không phùng ra như các anh hàng vải bông.

Một thời gian sau thì tôi phát hiện ra là cái quần của mình không hề thấm mồ hôi, và rất bám bụi. Chỉ cần khoảng nửa tháng không giặt là bụi, đất quện với mồ hôi đã bám vào dày như mo nang... Thường thường tôi phải giặt quần vào buổi tối, phơi ngay đầu giường để vừa ngủ vừa canh gác cho an toàn, đợi sáng ngày ra là hơi se se, có thể mặc lên lớp ngay được. Nhưng mặc dù đã cẩn thận đến như vậy mà vẫn mấy lần chỉ tỉnh tỉnh tỉnh một tí nữa là bị mất cắp.

Một hôm, như đã nói ở trên, tôi giặt quần rồi mang phơi ở đầu giường.

Ngủ được một giấc, lúc dậy đi đại tôi vẫn còn sờ thấy nó, vậy mà chỉ có một tí, đến lúc quay vào đã không thấy đâu cả. Mấy thằng trong phòng vẫn ngủ im như thóc, chả lẽ có ma nào tàng hình vào đây mà lấy cái quần của tôi đi. Chắc chắn là chỉ mấy thằng cùng phòng, nhưng tôi vẫn lặng im làm như không hay biết gì cả. Tôi giả vờ ngủ, giả vờ kéo gối thật to, lăm nhăm nói mê, nhưng mắt vẫn mở tí hí, để ý từng cái giờ mình của từng thằng một. Mãi đến gần sáng mới thấy thằng nằm dưới giường tôi cựa cựa bò dậy. Gã ngáp mấy cái rõ to, lại làu bàu mấy tiếng nữa, nhưng thấy tôi vẫn im thin thít, mới yên tâm hành động tiếp... Tôi hé mắt ra thì thấy gã đã đi đến bên cửa, bụng ôm một cái túi to phồng. Lập tức, tôi vùng ngay dậy và hét lên, đúng như những cảnh công an bắt gián điệp vẫn thấy ở trên phim:

- Dừng! Dừng lại. Bỏ cái túi xuống.

Tiếng hét của tôi làm cả phòng thức giấc. Thằng ăn cắp định xô ra cửa nhưng không kịp. Hai thằng nằm ở cái giường kê sát cửa đã nhanh hơn nó. Chúng nhảy xuống, sấn ngay lại, giật lấy cái túi và lôi cái quần của tôi ra. Lớp trưởng, bí thư chi đoàn và bọn cùng lớp ở các phòng khác thấy ồn ào cũng chạy sang. Thằng Dũng bị tóm quả tang, không chối đi đâu được, đành cúi đầu nhận tội để ít lâu sau nhận cái án cảnh cáo toàn khoa, bị đẩy ra cải tạo lao động ở lò gạch của trường một năm rồi mới được tiếp tục học.

Tôi có thằng bạn khá thân ở cùng xã, tên là Hà. Người thằng này cũng hao hao như tôi, dạo còn học phổ thông hai thằng vẫn mặc quần áo chung, đến khi vào đại học vì mỗi thằng một khoa, lại học trái giờ nhau nên sự đi lại cũng ít hơn trước nhiều. Một hôm, sau giờ ăn trưa tôi gặp Hà ở sân bóng của trường. Hai thằng hút chung nhau điều thuốc, nó nhìn chăm chăm vào cái quần của tôi một hồi lâu rồi bảo:

- Mà y đổi quần cho tao mấy hôm đi.

Tôi vén áo lên, chỉ vào mấy đốm cháy to bằng mấy hạt thóc nơi gần cạp quần cho nó xem, nhưng thằng Hà này phẩy tay ra vẻ không quan trọng. Nó bật mí với tôi:

- Tao mới tán được một em mười cộng ba bên kia sông... Tuần nào cũng diện độc một cái quần này sang trông vô duyên lắm.

Tôi đồng ý đổi cho nó mấy ngày. Dăm hôm sau, đã qua thứ bảy, chủ nhật, lúc gặp lại nhau ở sân trường, tôi thấy mặt mũi nó buồn thiu. Nó vẫn mặc cái áo hàng ngày, nhưng là với một cái quần bộ đội rộng thùng thình, bạc

phếch, vá mông, vá gối.

Tôi hỏi:

- Sao mày ăn mặc buồn cười thế? cái quần kia đâu?

Nó rầu rầu trả lời:

- Mất rồi.

Tôi sững sờ:

- Mất rồi? Mất bao giờ? Làm sao mà mất được?

Giọng nó vẫn như đùa đám:

- Thì mới đêm qua. Lúc đi ngủ tao cởi ra vắt cẩn thận ở đầu giường, vậy mà đến sáng dậy đã chẳng thấy đâu nữa. Thôi! Mày chịu khó mặc tạm cái quần của tao vậy. Cũng simily đấy.

Sau cái hôm ấy mấy ngày, đến chủ nhật, gặp đúng phiên chợ, thằng Hà mới rủ tôi đi chơi. Hai chúng tôi lượn khắp chợ, nhưng cả buổi ngoài một bịch thuốc cuốn ra không mua được một cái gì khác. Lúc sắp về, đi ngang qua một cửa hàng bán quần áo cũ nó mới rủ tôi ghé vào xem có cái quần nào hay hay, khả dĩ thay được cái quần bộ đội vá trước vá sau này.

Lật lật, tìm tìm được một lúc, chợt thằng Hà bấm vào tay tôi một cái đau điếng. Tôi nhìn theo mấy ngón tay nó và thấy cái quần simily của mình được giặt sạch sẽ, là lượt thẳng thơm treo ở một góc sập, mấy nốt cháy thủng không dấu đi đâu được.

Thằng Hà kéo tôi ra một góc chợ, thì thào. Chẳng biết là đã suy nghĩ, nghiền ngẫm để đối phó với tình huống đột ngột như thế này từ bao giờ mà nó đưa ra được một phương án thật hay:

- Nghe đây! - Thằng Hà bảo tôi. - Mày đứng đây canh chừng, không cho bất kỳ một ai mua cái quần đi nghe không. Để trong thời gian ấy tao chạy về gọi ban bảo vệ nhà trường với công an huyện.

Nói xong, nó chạy biến. May cho tôi là cả buổi chợ chẳng có ai ngó ngang gì đến gian hàng bán quần áo cũ ấy cả, nên hai giờ sau, đến lúc thằng Hà

kéo được ông trưởng ban bảo vệ của nhà trường, anh công an huyện và bốn năm thằng làm chứng cả ở lớp tôi và lớp nó tới thì cái quần của tôi vẫn còn ở y nguyên vị trí cũ.

Sau khi đã nghe mấy thằng làm chứng xác nhận đúng đây là cái quần của tôi, anh công an mới nghiêm giọng mà nói với chị bán hàng:

- Cái quần này là của ăn cắp, chị mua ở đâu, bao giờ thì thành khẩn nói ngay ra.

Chị ta trả lời:

- Phiên trước có một chú mang ra đây bảo mặc chặt rồi, xong ga bán cho tôi, lấy rẻ có năm nghìn đồng bạc... Bây giờ nghe các ông bảo là của ăn cắp thì tôi xin giả lại đây. Lần sau các ông sinh viên có mang bán cái gì cũng xin vái cả nón.

Nhưng anh công an không nghe. Anh bảo chị thu xếp hàng hóa rồi gánh theo anh về tạm đề ở đồn, đến bao giờ chỉ được người bán cái quần của tôi thì mới được mang về.

Mấy hôm sau, anh công an bảo chị cùng với anh cải trang thành vợ chồng người bán hàng nước, dựng quán ngồi ngay trước cửa nhà ăn của trường tôi. Từ sinh viên đến giáo sư, cán bộ giảng dạy, công nhân viên trong trường, không ai có thể thoát được mấy cặp mắt ấy cả. Chỉ đúng ba bữa là chị bán hàng đã chỉ ra được thủ phạm. Đây cũng lại là một gã cùng phòng với thằng bạn tôi, tức là thằng Hà. Chẳng nói thì các bạn cũng biết là chắc chắn gã phải nhận một cái án nặng như thế nào.

Gần trường tôi có con sông Cà Lồ và một cái hồ khá đẹp có tên là Hồ Đại Nải. Những ngày hè khó chịu, oi ả, nóng bức, chúng tôi vẫn thường kéo nhau ra bờ hồ ngồi hóng gió, đợi đến khi nào cơn hứng nổi lên thì cởi quần áo ra nhảy xuống mà bơi.

Lần nào trước khi xuống nước tôi cũng phải cẩn thận giấu thật kỹ cái quần của mình vào bụi cây. Bây giờ thì nó đã khá là cũ rồi, mờng, gổĩ đã sờn, đã tuột gấu, chỉ ở đũng quần cũng đã bực mấy lần. Nhưng dù sao, so với mấy cái quần vải cũ thì nó vẫn hơn hẳn, mặc vào vẫn thấy có một cái gì đấy như oai oai hơn, giúp mình tự tin hơn.

Có một lần chúng tôi đi tắm như thế. Mặc dù lúc ở dưới nước, tôi vẫn liên tục ngước mắt lên trên bờ trông chừng. Khu vực lân cận chúng tôi cực kỳ

yên ổn, ngoài một lão già chừng sáu bảy mươi tuổi, mặc cái quần nâu sồng, ống rộng thùng thình đang chặn ba bốn con bò ra không còn một bóng nào lai vãng đến nữa. Vậy mà lúc tắm xong ngoi lên, đến moi trong bụi cây ra, tôi lại không tìm thấy cái quần của mình ở đâu cả. Hỏi lão chặn bò thì chỉ thấy lão nhe răng ra cười trừ, thì ra là lão bị câm.

Tôi nhìn cái bụng lùm lùm của lão chặn bò câm, nghi ngờ, nhưng chẳng làm gì nổi lão. Chẳng lẽ lại thét, bảo lão kéo áo lên cho khám, lão điếc có nghe thấy gì đâu. Hơn nữa, tuổi tác của lão cũng xấp xỉ tuổi ông nội, ông ngoại chúng tôi, làm thế thì phạm tội bất kính quá.

Hai chúng tôi ngậm ngùi ra về. Cái áo sơ mi của tôi quá chùng, che hết cả quần đùi nên trông như cởi truồng, làm tôi cứ phải nép vào người thằng bạn mà đi.

Ngày hôm sau, trời vẫn nắng, nóng như đổ lửa xuống... Buổi chiều, mấy thằng bạn cùng lớp lại rủ tôi ra chơi ngoài bờ hồ. Gần đến cái bãi mà tôi và thằng Hà tắm hôm trước, chúng tôi thấy một người đàn ông lừa con bò đi ngược lại. Trên lưng bò là một lão già đang rên la như có vẻ đau lắm. Tôi nhìn kỹ thì ra là lão già câm chặn bò trên bờ hồ chiều hôm qua với cái quần quen thuộc của tôi mà lão mặc trên người. Nhưng tôi không nói gì về chuyện ấy. Mấy thằng bạn tôi hỏi người đàn ông:

- Ông ấy làm sao vậy, bác.

Ông ta trả lời:

- Bị ngã gãy chân. Chẳng biết kiếm đâu được cái quần, lại bị ông hẹp quá, để đến nỗi lúc mấy con bò xông, chạy đuổi không kịp, vội vàng bị vấp ngã, đầu gối bị va phải hòn đá, đau lắm.

Lúc đã xuống đến bờ hồ, ngồi được một lúc một thằng trong bọn tôi mới nói:

- Tao trông cái quần của ông lão ấy mặc giống như của mày, đúng không Phương?

Tôi trả lời nó:

- Thì đúng là của tao rồi còn gì. Cái số tao không giữ được của.

Một thằng bạn tôi xen vào:

- Hay là số mảy của đi thay người.

Tôi ngẫm nghĩ, mong cho thằng này nói cũng đúng. Và mặc dù đến tận bây giờ gia tài của tôi cũng vẫn chẳng có gì, hay nói cho đúng hơn là cứ có một tí rồi lại theo nhau đi hết, nhưng tuy vậy tôi vẫn cứ thấy yên tâm lắm.

Một ngày đầu năm ông con hổ.

Nguyễn Hoài Phương